

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Marie (1836)

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Marie (1836)", i Blicher, Steen Steensen: *Digte og Noveller*, udg. af Johs. Nørvig og Carl S. Petersen , 1946, s. 1. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich02tom-shoot-workid54266/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Digte og Noveller

MARIE

(1836).

En Erindring fra Vesterhavet.

Hiin smalle Landstrimmel, som den danske Halvøe skyder op i Nordsøen, er næsten heelt overhullet med Flyvesand, opkastet af Vesterhavet, og videre henført af dets Bundsforvandede Stormen; ret som om hiint frygtelige Element med denne gølge Gave vilde spotte Jorden over Tabet det tilføjer ved at undergrave dens Grundvold og røve dens frugtbare Dele. Men endnu har Fienden ikke mægtet at fordrive Landtungen standhaftige Beboere. Fra den selv tage de Erstatning for det lidte Tab: og Sandets Magt bekæmpe de ved Hjælp af en Græsart, som aldrig lader sig kvæle, men stedse vil være øverst. Herved dannes heelt hen mod Vestkysten Høje og Dale i afvexlende Mangfoldighed. Sete langt fra, naar Solen er bag dem, skuffe de Vandreren med falske Billeder af skovklædte Bakker. Men længere inde ere endnu nøgne vidstrakte Sandbjerge, der i en Afstand ligne sne-takte Fjelde, og Aar for Aar bemægtige sig Strækninger af de dyrkelige Sletter, dem Flid og Møje aftvinger en sparsom Grøde. — Herfra, og heelt ned ad Kysten bærer Landet det samme Præg.

I een af disse øde Egne besteeg Fortælleren i sin Ungdom en med Klittag bevoxet Sandhøj, for første Gang at beskue det store Verdenshav. — Solen var i sin Nedgang. Havet var flydende Ild; Sandbjergene vare glødende Emmer. Vindene slumrede; kun Dyrningens dæmpede Susen paa Strandbredden mindede om deres sidste Kamp med Bølgerne. Et sørgeligere Minde om Vælden af Stormens og Storhavets forenede Kræfter, et

Vrag, stod paa den nærmeste Revle, og strakte de sorte Planker op gennem Sandet. — Solen skulde have dalet over min stumme Henrykkelse, og først Mørket have vakt mig af mine udsigelige Drømme, hvis ikke en Skare af Havgasser, bærende deres Aarer og Fiskesnører, vare ankomne i Nærheden af det Sted, hvor jeg befandt mig. Endnu før jeg saae dem, hørte jeg deres Fodtrins Knirken i Sandet, idet de tause snoede sig ned gennem de snevre Dale. Da Redskaberne vare lagte i Baaden, som laae i en Aabning i Klinten, fordeelte de sig til begge Sider, satte Ryggene til, og skød den ned til Vandet efter Takten af en kæmpebygget Fiskers hule Opsang, hvis Omkvæd lød heelt lystigt: „Jeg hejser og Du haler“ — „hurra hurra hurra!“ faldt Choret ind — „Jeg drikker Du betaler“ — „hurra hurra hurra.“ De muntre Ord stode i synderlig Modsætning til den dybe Tone og den mørke Alvorlighed, med hvilken de bleve udsungne — med hvilken de Alle paa eengang gjorde omkring, toge Hattene af, knælede, og satte Panderne mod Rælingen. Nogle Øjeblikke dvælede de i denne Stilling; men ikke en Lyd hørtes fra deres Læber — i Stilhed bad de til Vindenes og Bølgenes Herre. I Stilhed rejste de sig, skød Baaden heelt ud i Vandet, sprang ind og grebe Aarerne. Under lige Drag gled det lille Fartøj hen ad Havfladen. Jeg fulgte den med Øjnene, til den forsvandt i det dunkle Fjerne.

En Mand blev tilbage. Det var en Olding; men endnu havde Alderen ikke bleget de rødbrune Lokker, der beskyggede hans rynkede Ansigt, hvorvel den noget havde bøjet hans brede Ryg. Da han længe, ubevægelig, med Hænderne i Sidelommen havde seet efter de udsejende, vendte han sig, gik langsomt hen imod mig, og bød mig et oprigtigt „Gudsaften!“ — Jeg benyttede Lejligheden til at erholde nøjere Kundskab om disse Menneskers møjfulde Haandtering; saavel som om de paa denne farlige Kyst saa ofte indtræffende Strandinger. Dette gjorde han ret tilfredsstillende; især beskrev han mig det sidste Skibbrud — hvis Levninger stod der tæt ved os — saa klart og levende, at jeg i Ungdoms Letsind ønskede at vorde Vidne til et saa frygteligt Sørgespil.

Jeg fulgte ham til Hjemmet — et smukt og indvendig tillige vel forsynet Huus lidt oppe i Landet, og ikke ret langt fra een af de største Sandmiler *). Kort før vi naaede dette, standsede han, saa sig tilbage og rundt om paa Himmelen, og sagde, idet vi gik ned ad den sidste Bakke, med betænkelig Mine: „der er Lurk ***) i Vejret.“ „Hvad vil det sige?“ spurgte jeg. „Ikke andet,“ lød Svaret, „end at vi snart faae Forandring.“ Herpaa indbød han mig til Aftensmad og Natteherberge. Jeg tog imod det velmeente Tilbud; og blev virkelig af ham og hans ligealdrende Hustru bevertet med en Gjæstfrihed, der ej findes hjerteligere under Beduinernes Telte. Under den søde Følelse af Ro og Tryghed i Modsætning til de bortsejlede Fiskeres møjsomme og farefulde Nattefærd paa det troløse Hav indsov jeg paa Strandboerens bløde Bolster.

Endnu før Dag vaktet jeg af en blandet Støj i Dagligstuen ved Siden af mit Soveværelse: Snakken af grove og fine Stemmer, Klampren af Træsko, Klirren og Knærken af op- og igaaende Døre. Jeg satte mig overende og lyttede. I stillere Mellemrum forekom det mig, at der udenfor lød som en huul Susen, eller et dybt og ensformigt Drøn. Jeg sprang op, klædte mig hurtig paa, og gik derned. Hele Familien var paa Benene og i travl Bevægelse: Manden i Huset sammenrunkede et Toug, Huusmoderen syslede ved Arnen, ragede Ilden sammen, og satte Gryden til; to unge Kvinder — den Ene Datteren, den Anden Sønnekonen — vare fuldpaaklædte ifærd med at binde store Tørklæder om Hovedet, som om det gjaldt en længere Rejse. Min Morgenhilsen blev kortelig gjengjældt; og paa mit Spørgsmaal: hvad det var for en Dundren jeg havde hørt? svarte den Gamle ligesaa kort og hurtigt: „Havet.“ „Hvor vil I hen, min kjere Mand?“ spurgte jeg videre. „Ud at see efter vore Folk,“ svarte han, „vi faae strængt Vejr.“ — Disse Ord virkede electrisk paa mig, og jeg besluttede i samme Øjeblik at følge dem

*) Saaledes kaldte Beboerne de nysbeakrevne store og nøgne Flyvesandsbjerge.

**) Naar det er stille og godt Vejr, men der alligevel vise sig Kjendtegu til snar Forandring. Heraf Engellændernes „to lurk“: at lure lumskeilig.

hen til den frygtelige Nabo. Inden faa Minutter vare vi rejsefærdige og forlode Huset.

Solen var i sin Opgang. Dens mørkrøde Skive brændte dunkelt bag strimede Skyer. Ingen Vind var at mærke; men højere lød Havets uafadelige Dundren. Tause gik vi det imøde; jeg i urolig og spændt Forventning.

Jeg besteg den yderste Klint. Til min store Forundring viste Havet sig ikke i mærkelig Bevægelse; kun tæt ved Bredden gik en dybere Undersøe, den brød sig mod Havstokken, og rullede dumrende langs hen med denne. Endnu var Luften i Rolighed, men min gamle Vejrspaamand forsikkrede: at det ikke vilde vare længe, inden jeg skulde fornemme Vestvinden. Han havde Ret. Denne Nordsøens grumme Behersker kom snart anstigende, indsvøbt i skumle Taager. Nu begyndte Havet langt ude at røre sig; det fremviste allerede smaae hvide Prikker, der stedse bleve flere og flere, og større og større, og nærmede sig, som det syntes, med Vindens Hastighed. Men Vinden løb dem forbi. Paa eengang kom den med uheldvarslende Sukke og hiin skarpe Hvinen i Marhalmens stride Totter. Ingen Baad var endnu til syne. Men beelt hen paa Klitbakkerne viste sig een af Strandboerne efter den Anden, meest Kvinder og halvvoxne Dreng. De kom, ligesom vi, til Udkik efter de tøvende Fiskere, forsvandt, stak atter frem; eller og det var Andre der traadte i deres Sted.

Vindens Heftighed tiltog; Bølgenes Tumlen ligesaa: Strandbredden stod i Skum. Jeg skjælv for de arme Stakler derude, og opgav dem allerede i mine egne sørgelige Tanker. Da raabte Oldingen med Haanden over Øjnene: „Der har vi dem;“ og samme Raab gjentoges langs hen med Kysten. Men jeg saae endnu Intet, og min Frygt voxede. Omsider henledte de Andres Fingerpeeg mine Øjne til et mørkere Punkt i det Fjerne, som ofte forsvandt, men stedse kom igjen, og stedse større og nærmere. — Stærkere oprørtes Havet. De hvide Pletter bleve flere og bredere. De trende Sandrevler, der med korte Mellezrum strække sig jevnslids Landet, betegnedes alt ved ligesaamange sammenhængende Skumstribes, der baade til Syd og Nord rakte

sig saa langt som Øjet naaede — disse Rif, der ere de Søfarendes Fordærvelse, men et tredobbelt Værn for Kysten, da de bryde de uhyre Vover, der ofte højere end selve Klinten, uden saadan Modstand, snart skulde nedrive de svage Volds, og oversvømme det lavere Vestland.

Baaden skyndte sig. Alt saaes Folkenes Hoveder, naar den reed paa Bølgernes Rygge. Men naar den da løb ned som ad en Bakke, og derpaa blev borte i Bølgedalen, da tænkte jeg med Bævelse: mon de komme op igjen? Et Angstraab undslap mig; men den gamle Mand, som stod hos med sammenslyngede Arme, sagde but: „hvad er der? de har ingen Nød endnu.“

De havde naaet den yderste Revle. Her standsede de; ja roede endog af alle Kræfter baglænds ud ad, og kløvede lykkeligt flere vældige Vover. Da disse vare knuste i Brændingen, og der blev en Strækning smult Vand, benyttede de dette Mellemrum, og skrede med Fuglens Hurtighed ind efter. Paa samme Maade overvandt de den mellemste Revle. — Men nu var den egentlige Livsfare forhaanden. Alle Tilskuerne sprang ned paa Havstokken, og som paa et Befalingsord faldt Alle paa Knæ, og strakte de sammenknugede Hænder mod Himlen. Derpaa sprang de ligesaa hurtig op, og grebe hverandre i Hænderne. Jeg indsaae ikke strax, hvad denne Kjæde havde at betyde; snart skulde jeg erfare det.

Baaden var ved den inderste Revle, ikke et Steenkast fra Land. Den foer ind i Brændingen, forfulgt af en Strytesøe, der krummede sin hvide Kam højt over den — den indhentedes — drejede Siden til — overvældedes — kantrede. Et Skrig, hvinnende hjerteskjærende, udstødtes af Kvinder og Børn. Det gjaldt Liv eller Død. — Med Bølgen skylledes de Skibbrudne til Land; Nogle kom heelt op, og fik strax Fodfæste; men Andre kom ikke saa højt — da brødes Kjæden paa flere Steder — den nærmeste greb med den ene Haand fast paa den mod Brændingen kæmpende — Resten af Kjæden drog af al Magt, for at frarive Havet sit Bytte; thi samme Bølge, som slyngede dem op, vilde i sit Tilbageløb have trukket dem ud igjen; og da var ingen Redning mere. — Rædselfulde Øjeblikke! men de fore saa

hastig forbi, at jeg næsten ikke saae hvorledes det gik til, før Alle vare frelste. — Ligesaa hurtigt bjergedes Baaden — den stærke Bærer over Afgrunden, den trofaste Frelser i saa mangen en Nød. Først da den, med hele sin rige Nattefangst var halet op paa Landet i fuld Sikkerhed — først da hilstes og gjenhilstes med djerve Haandslag; og een og anden af de vanddrivende Søgutter omslyngedes af kjerlige Arme. Og nu kom de hidtil hjemmeværende Mødre, Hustruer og Døttre hidilende med Kruser fulde af varmende Drikke. Hver af de hjemkomne greb sin med begge Hænder, og slap den ikke, før Bunden vendte mod Himmelen *). Derefter deelttes Udbyttet. Hver drog til sit; jeg med min Vert og hans Familie.

Et velsmagende Maaltid af Havets Gaver blev hastig beredt; men endnu før det var tilende, stak en Mand Hovedet ind ad den halvaabnede Dør, og raabte: „en Stranding!“ Alle sprang op, og spurgte paa eengang: „hvor?“ „Her,“ svarte Manden hurtigt, og trak Hovedet til sig, for at bringe dette vigtige Budskab videre omkring. — Min Vert, hans Søn, og to andre unge Karle, som ogsaa havde været med paa den natlige Fiskefangst, foer ud — jeg bagefter.

Blæsten var stegen til Storm. Havet brølte i sin grummeste Vrede. Sandet fra Klithjergene pidskede os i Ansigtet, og Skum fløj som Sneflager hen over vore Hoveder. Med vidtopspilede Øjne foer jeg ud paa Havklinten, der syntes at ryste under mine Fødder. De mørke Vande vare forvandlede til Fraade; en Støvregn af Skum fordunklede Udsigten; og Bølgernes Torden døde mine Ører. „Hvor?“ raabte jeg til min Sidemand. Han udstrakte Armen; nu saae jeg det ulykkelige Skib neppe et Kugleskud horte. „Kan han ikke endnu bjerge sig?“ spurgte jeg. „Ikke om han saa var den eneste Sejler paa Havet,“ lod Svaret, „han kan ikke længere klare sig af Landet — han skal strande.“

Ravende, tumlende kom Skibet nærmere. „Nu!“ skreeg Alle

*) Disse haardføre Mennesker have nemlig for Skik, sldrig at føre Levnetsmidler, hverken vaadt eller tørt med sig paa Havet; hvorfor de stedse ved Landingen modtages med en Hjertestyrkning af varmt ØL.

paa eengang, „nu er han ved den første Revle.“ „Han støder“ raabte Een. „Nej“ raabte en Anden; „der kommer en Søe, den skal hjælpe ham.“ — Den kom — Skibet hævedes af den vældige Bølge — dalede — „Han er ovre“ lød det: der faldt en Steen fra mit Hjerte; men jeg kjendte ikke den jyske Kyst. Faa Sekunder efter heed det: „der staaer han!“ Det var paa den mellemste Revle. Mig forekom det, som om han endnu sejlede; men det var kun Skibets Slingring og Huggen paa Grunden.

Blot et Bøsseskud fra Land standsede det; jeg haabede derfor at Folkene skulde bjerges. De firede ogsaa en Baad ned; to Mand sprang efter: da kom en Styrtesøe, og rev den med sig. I Stumper og Stykker kastedes den ind til Bredden; men Folkene kom aldrig tilsyne. Besætningens Skriig, da den forsvandt, gjennemtrængte Stormens Hvinen og Brændingens Torden.

Nu kom derudefra indvæltende en Række af Bølger, højere sværere end nogen tilforn — ni, sige Kystboerne, følge efter hverandre, den sidste den største af dem Alle. Da den første ramte Skibet, gav Dette et Ryk til Siden — et Skriig, stærkere, vildere end det første, lød fra det ængstede Mandskab. Den næste Bølge drejede Skibet endnu mere, og overskyllede det forreste halve Dæk. Matroserne klattrede op i Vanterne, og surrede sig fast. — Ved enhver nu paafølgende Søstyrtning svajede Skibet mere og mere, indtil det omsider vendte hele Siden mod Landet. Tougværket løsreves, og slyngedes hid og did; Masterne dinglede. — Efter dette heftige Pust blev et Ophold, i hvilket Havet syntes at ville samle Kræfter til et nyt og voldsommere Anfald. De ængstede Sømænd udstrakte deres Hænder, snart mod den mørke Himmel, snart mod Landet — det Land der var dem saa nær, og som de dog aldrig levende skulde naae. Deres Skriig vare som Knivstik i mit unge Bryst. Men der var ingen Mulighed at komme dem tilhjælp; og forgjæves raabte Havboerne: at de skulde fæste Toug om Fade eller Tønder, og kaste dem over Bord. De hørte det ikke, eller de forstod det ikke. — Da viste sig et nyt og rørende Syn. En Mand sprang ud af Ruffet, en Kvinde efter ham. Han kastede sine Øjne til Havet,

til Landet, og derpaa omfavnede de hverandre. Det maae sikkert have været Kaptainen og hans Kone. Pludselig reve de sig løs, foer ind i Ruffet, og kom strax tilbage med en stor Pakke imellem sig; ved et Toug firede de den ned i Vandet. Derpaa knælede Begge, og udstrakte deres Arme bedende imod os. — Pakken holdt sig godt ovenpaa, skjøndt tumlet af Brændingen op og ned. Snart kastedes den heelt paa Land; en Mand greb den, bar den højere op, og løste Touget. Nu først sprang hine to op, og ndstødte et Skriig, der klang som Glæde. Hurtig bandt han hende med sin Ende af Touget fast til et Bræt — for silde! En ny Bølgegang naaede Vraget. Den første væltede sig brølende og fraadende heelt hen over det. Den ene Mast gik overbord med alle dem, der hang i dens Tougværk: Kaptainen og hans Kone vare forsvundne. Paa Landet halede af alle Kræfter i Touget — hun blev draget op, men med knuset Hoved. — De følgende Bølger omstyrtede ogsaa den anden Mast; Skroget krængede sig om paa Siden. Den sidste steg som et Fjeld op af Afgrunden. Den Gamle, som stod hos mig raabte: „taaler han den, taaler han mere.“ Neppe vare disse Ord udtalte, før Bølgen skød sin brede Ryg end højere op, krummede den, og styrtede som en Lavine ned paa Vraget, og med en Bragen, som overdøvede Storm og Brænding — det var knuset! dets sønder splittede Stumper dandsede og drejede sig i det kogende Skum.

Kaptainens Liig fandtes aldrig. Ligesaa lidt stod det siden til at udfinde enten hans eller Skibets Navn og Hjemstavn.

Medens Alle vare ifærd med at bjerge det inddrivende, gik jeg hen for at bese den først ilandhalede Pakke. Den bestod af tæt sammensnørede Kojeklæder, og var fastgjort paa en Kahyttdør. Jeg bøjede mig ned for at løse den, anende jeg veed ikke selv hvad. Da hørte jeg med glad Forbauselse en spød Klynken — jeg sønderakar Strikkerne — rev Puderne tilside — et levende Barn laae for mine Øjne. Hastig svøbte jeg det igjen sammen, og ilede saa fort, jeg formaaede, til mit Herberge med dette kostbare Strandingsgods.

Der var Ingen hjemme undtagen den gamle Huusmoder og hendes Sonnesøn, en treaars Dreng. — Jeg lagde mit Bytte paa

Bordet. — Barnet — en Pige neppe halv Aar gammel — var vel befugtet af Søvandet, men gav ikke mindste Tegn til at have sunken noget af denne Dødens bedske Drik. Det begyndte atter at klynke, vist nok af Trang til Næring. Da Konen hørte dette, forlod hun sin Kaffekjedel paa Arnestedet, og da hun blev Glutten vaer, slog hun de flade Hænder mod Laarene, og raabte: „Herre Jesulille! hvor har han faaet det?“ „Fra vor Herre“ svarte jeg, og bad om tørre Klæder og noget af den varme Melk, som stod paa Ilden. Dette drak den Lille med stor Begjærlighed, og lod sig derpaa stiltiende føre af det vaade Svøb i tørt Linned. — Jeg tog det paa mine Arme, medens en Vugge blev redt. Snart sank dets Hoved til min Skulder; og det sov allerede tryggeligt, forinden det var kommen tilleje. — Rørt betragtede jeg det sødt slumrende Væsen: For en stakket Stund siden hos Fader og Moder; og nu i vildfremmed Land, bortrevet fra dem, som gave det Livet — Naar Du nu igjen opslaaer dine uskyldige Øjne, ville de lede, men ikke finde dem. Aldrig skal Du udtale disse Navne — de første vi lære og de dyrebareste — stakkels spæde Blomst! fra et langt bortliggende Land, fra det milde Syden maaskee; og nu her henkastet for at omplantes i det kolde Nordens øde Sand! Men tidligt maaskee skal Du henvisne; og Ingen skal savne Dig; ingen Afskedstaare væde din blegnende Kind. Du skal være som en Fremmed og en Landflygtig, uelsket i Livet, forglemt i Døden. — „Hvad græder han for?“ sagde Konen; „er det for dem, som Havet har taget? Er' vi ikke alle vor Herre en Død skyldige? Min første Mand blev paa Havet, og min Fader blev paa Havet, og min Broder blev paa Havet, Alle paa eengang: dengang græd jeg; men —“ „— Jeg sørger ikke over Døde“ afbrød jeg, „men for den Levende; tykkes hun ikke den der er at ynkes over?“ „Ja — ja!“ svarede hun, og blev ved at sysle med sin Bestilling; „Vor Herre lever endnu.“ — Der laae noget i disse Ord, som gjorde at mine Øjne tørredes, og mit Bryst udvidedes. — Jeg forlod Huset, for at see til ved Strandingen.

Halvvejs mødte jeg nogle af Bjergerne belæssede med Bytte. Da de fortalte mig, at der ved Havet intet videre var at bestille,

gik jeg tilbage med Husets Beboere. Disse, som ikke vidste noget om mit Bjergegods, gjorde store Øjne, ved at finde Barnet i Vuggen. Min Verts Sønesøn — en treaars Purk — stod ved Siden, og keeg derind med glad Nysgjerrighed. — Jeg forklarede Sammenhængen. — „Det er altsammen godt nok“ sagde Huusherren; „men hvor skal vi hen med den?“ „Den kan jo komme paa Sognet“ sagde Sønnen. „Det er bedst vi strax bringe den til Præsten“ sagde Svigersønnen; „saa kan han gjøre ved den hvad han selv vil.“ — Medens de saaledes endvidere raadsløg om den forældreløses Skjæbne, havde den unge Kone stillet sig ved Fodderne af Vuggen, og betragtede den sovende Glut med stive Blik og begge Hænder paa Hofterne. „Moer!“ sagde den lille Dreng, „er det min Søster?“ I det samme slog Barnet Øjnene op, lod dem løbe omkring paa de Omstaaende, og tilsidst hvile paa Drengen. Han rakte hende Haanden — hun greb den — han skreeg af Glæde. „Herre Gud!“ udbrød den unge Kone, og Taarer tindrede i hendes Øjne — „ligner den ikke vor lille Marie?“ „Hvor?“ spurgte jeg, og saae mig omkring, „hvor er hun?“ — „I Guds Rige“ svarede hun sukkende; „det er nu Fjerdingaar siden hun døde.“ Derpaa skottede hun til sin Mand, og sagde: „skal vi ikke beholde denne her istæden for?“ „Hm!“ svarte han langtrukket; „det raader vi ikke for.“ Nu saae hun bønligt til Svigerforældrene, og sagde: „Hvad siger vor Faer og vor Moer? — den seer saa venlig til os, det lille Lam!“ „Hm!“ svarte Oldingen; „hvor ti æde, kan den ellefte æde med — tag den saa!“ Glutten smilte, som om den forstod det, og rækkede de smaae Hænder op mod sin nye Moder. Denne slog hurtig Dynen tilside, tog Barnet paa sine Arme, og kyskede det med moderlig Æmhed. Den lille Knøs hoppede omkring, klappede i Hænderne, og raabte: „Gud ha' Lov, for vi har faaet Marie igjen!“ „Ja hvad hedder den? hvad skal vi kalde den?“ sagde den gamle Mand. „Marie, Marie!“ jublede den unge Kone; „det siger jo bitte Jørgen.“ Alle bifaldt dette. Men Husets Moder foldede Hænderne i Skjødets, og sagde med en Følelse, som jeg ikke havde tiltroet hende: „I Jesu Navn! det er et Guds Laan fra Havet.“

Tredive Aar vare henrundne siden mit første Besøg paa Jyllands vilde Vestkyst, da jeg forgangen Sommer anden Gang befandt mig her. Meget Vand var løbet til Havet — som man siger — i denne Mellemtid —; og — maugt et Øje lukt paa Havet — tænkte jeg, da det atter udbredte sig for mine Øjne. En Menneskealders Begivenheder — dens Storme — havde svækket Erindringen om den nysfortalte med alle dens frygtelige Virkninger; ligesom den selv udsletter den Vandrendes Fodspor i Klitternes Sand. Men Synet af Havet, af de Kyster, der i Aartusinder trodse dets Vælde, vakte paa nye det slumrende Minde. — Fra Strandbredden, ad hvilken jeg vandrede, gik jeg op i Klitterne, besteg een af de største Sandhøje, og saae mig omkring efter mit forrige Herberge. — Jeg var ikke istand til at opdage det nogensteds; og troede derfor at jeg ikke havde truffet den rette Kant, men — som let skeer — havde faret vild i denne ensformige Landstrækning, der saa ofte forandrer sin Skikkelse; thi her jevner Blæsten et Bjerg, hist sammenfejer den et Andet; og selv de uhyre Milers flytte sig, skifte Overflade og Retning, ligerviis som Suedriver under Vinterens vextende Vinde.

Solen stod højt paa sin Bue; Luften var mild; og en let Østenvind pustede fra Landet, og viftede sagtelig med Klittagets bleggrønne Blade; Strandlærkerne sang. — Jeg satte mig henvendt mod Havet. Det var roligt, og bar den skyfrie Himmels lyseblaa Farve — hvor uligt hiint vilde Oprør, i hvilket jeg sidste Gang saae det! — Men er det ogsaa det samme Hav? — spurgte jeg mig selv. — Hvorfor ikke? Jeg kjender en langt sørgeligere Forvandling: Barnets Aasyn er ogsaa engang Glædens, Uskyldighedens klare Spejl; dog kommer den Tid, da det fordunkles af Sorgens Skyer og Tungsinds Taage, da det opføres og gjennemføres af Lidenskabernes vilde Orkaner.

Jeg var i Begreb med at forlade mit ensomme Hvilested, da et uventet Syn holdt mig tilbage. — En hvidlokket krumbøjet Olding kom langsomt staggrende frem. I sin Højre holdt han en Stav, med hvilken han idelig følte sig for; ved den Venstre blev han ledet af en lille Dreng paa en fem eller sex Aar. I

Sanddalen tæt norden for mig standsede de. „Er vi her nu Terkil?“ sagde Manden. „Ja Oldfa'er!“ svarte den Lille. Ved dennes Hjælp satte den Gamle sig ned med Ansigtet mod mig og Solen, tog Staven med begge Hænder, og stillede den som en Stiver under sin skjæggede Hage. Purken gav sig til at samle Smaaastene, og opstable dem i sammenhængende Fiirkanter. — Efter nogen Taushed spurgte Oldingen: „er Du her? hvad bestiller Du?“ „Bygger Huse, Oldfa'er!“ svarte Drengen. Byg! mit Barn! — tænkte jeg — vi Gamle bygge ogsaa i Sand. — Lidt efter sagde den Blinde: „hvor er din Moder?“ „Nu kommer hun,“ svarte den Unge. Jeg slog mine Øjne til den Side, fra hvilken de vare komne. — En velklædt Bondekvinde, med et smukt men blegt Ansigt, ilede i let og hurtig Gang hen imod de Andre; paa Skulderen bar hun en Spade. — Saasomt hun blev mig vaer, stod hun stille, stak Spaden i Sandet, og satte begge Baghænder paa Hofterne. Et sælsomt Smil spillede om hendes Mund; hun plirede med Øjnene; nikkede fortroligt til mig, som om vi vare gamle Bekjendte, og begyndte derpaa at synge i lystig Tone og med en skingrende Stemme:

„De unge Karle de ere saa falsk', ja falsk' udaf Hjertens Grund,
 „De love os Kjerlighed med Haand og med Mund,
 „Men det kommer Fanden ik' af Hjertens Grund,
 „Hejmdik Hejmdak kom Faldera!“ *)

Ved Omkvædet gjorde hun et Hop, og slog ud med Armene. Den Blinde sukkede, og sagde vranten: „Herre Gud! den grimme Vise synger Du altid. Jørgen narrede Dig jo slet ikke; det veed Du vel.“ Ved disse Ord gik den unge Kvindes rædsomme Lystighed pludselig over til det dybeste Sørgmod; hendes Hænder faldt magtesløse ned med Kroppen; det skønne blege Ansigt bøjede sig til Siden, og et tungt Suk hævede Barm og Skuldre. „Ja det er sandt, Oldfa'er!“ klynkede hun; „nu vil jeg da see, om han er her.“ Herpaa greb hun Spaden, og begyndte ivrigt at grave i Sandet. Men snart holdt hun igjen op dermed, hvilede Hænderne paa Grebet, rystede med Hovedet, og sagde: „han er her ikke — nej nej! Mahanster **) har nok snakket for

*) Jydsk Bondevise. **) Maren Hansdatter.

ham, og lokket ham med sig — jo! vi kjende dem nok.“ Her rettede hun sig rask i Vejret, og sang i sin forrige Tone, og med samme skjelske Mine:

„De unge Karle, dem elske vi højt, ja højt udaf Hjertens Grund.
 „Men hvad kan det hjælpe, vi elske dem?
 „Naar de rejse bort, de komme aldrig meer hjem.
 „Hejmdik Hejmdak kom Falders!“

Den lille Knøs, som neppe endnu vidste, hvad Vanvid var, sang Omkvædet med, idet han med barnlig Overgivenhed spærkede sine Steenbygninger overende. Men Oldingen skjulte Ansigtet i Hænderne, og under dem dryppede hans Taarer i Sandet. Jeg sad som fængslet til mit Sted. Jeg havde ikke Hjerter til at spørge. Alligevel fik jeg snart en Oplysning, som jeg bagefter næsten fortrød at have søgt.

Den Vanvittige slængte Spaden igjen over Skulderen, og gik bort syngende:

„Derfor bær saa mangen den blegeste Kind for sin allerkjæreste Ven,
 „Men Skam sku' vi faae! ja Skam sku' di faae,
 „Som lokker en Anden sin Kjæreste fraa,
 „Hejmdik Hejmdak kom Falders!“

Da hun var borte, foldede den gamle Mand Hænderne over de skjælvende Knæe, og vendte Ansigtet op mod den Himmel, han ikke mere saae, men hvorfra selv den Blinde henter Lys for sin Sjæl, og Haab for sit kummerfulde Hjerter. Efter at have fuldenst sin tause Bøn, sagde han: „Kom Terkil! kom og kys din Oldfa'er!“ Drengen lagde begge sine smaa Hænder paa hans, og kyste ham. Denne rejste sig ved Barnets Hjælp, og Begge vandrede langsomt bort, ligesom de vare komne.

Jeg vendte mig i dyb Bevægelse mod Havet. En aldrende Kone gik nede ved Havbredden med sin Vidiekurv paa Rygen*). Jeg kaldte ad hende. Hun kom og hilste mig med et: „Gudsfred og Goddag!“ Jeg sagde hende, hvad jeg havde seet. Hun satte Kurven fra sig, sig selv ved Siden, og fortalte.

*) I denne samle Aldrende og Fattige Rav, Træstykker og hvad Andet det graadige Hav igjen giver fra sig.

„Den blinde Mand, det er den gamle Terkil — han veed ikke selv hvor gammel han er, men han er vist hen over de fem Snese. Gud see til os allesammen! han har engang været en god Mand, og havt Penge paa Rente. Han boede der — derhenne i Kanten af hiin store Mile har hans Huus ligget. Men Flyvesandet tog først hans Mark, og saa maatte han flytte længere ind, og begynde forfra paa bar Bund. Ja lille Fa'er! — hvor I ellers er fra — I Østerboer veed kun lidt af hvad vi her maae døje: vi trænges baade af Sandet og af Vandet — see hist ude hvor nu Skibene gaae, der gik min Vugge.“ — (Nu vidste jeg, at jeg dog ikke havde taget fejl af mit forrige Herberges Beliggenhed, og at min fordums gjæstfrie Vert endnu levede i blind og fattig Alderdom). „Men den vanvittige Pige — eller hvad hun er —“ spurgte jeg videre — „er det hans Datter, eller —“ „— Hum hører ham for den Sag slet ikke til —“ lød Svaret — „For mange Aar siden strandede her engang et Skib; alle Folkene druknede saansersom et Svøbelsebarn, der sejlede iland i sin Vugge. See! det er justement gale Marri, som I saae her for lidt siden. Terkils tog hende til sig som deres Eget, og hun trivedes godt, og voxte op, og blev til et knøv Folk. Terkils havde to Børn — skal I vide — en Datter, som var gift, men er nu død for mange Aar uden Arvinger, og en Søn, som ogsaa er død; men dengang var han levende, og gift, og havde en eneste Dreng, og ingen flere Børn. Denne her Dreng og Marie, da de blev store, saa blev de Kjerester. Forældrene syntes ikke noget om det, for hun havde jo ikke Andet end de Vuggeklæder, hun kom sejlede i. Men hvordan det nu gik og ikke gik, saa kom de unge Folk hverandre for nær, og hun fik et Barn ved ham — det var den lille Pøjk, I saae her. Saa vilde hans Forældre ikke længere have hende i Huset med hendes Unge, som ikke saa sært var. Gamle Terkil vilde endda beholdt dem; men han raadede ikke længer for Stedet; det havde han opgivet til Sønnen; og den gamle Kone var død den Gang. Som jeg nu skulde fortælle: saa fik Terkil og Jørgen — saadan hedde Kjerestest — vor Mand til at tage mod baade Moder og Barn. Men det fortrød jeg tidt, for der var hverken Nattero eller Dagro.

Det er en Ulykkes Pine aldrig at være glad — sige de for et Mundheld — og stakkels Marie! hun sukkede og gav sig og flæbede tidlig og sildig; og Ungen peeb med, for jeg skal svare Jer til: Marias Øjne gav mere Vand, end hendes Bryster gav Melk. Ja hun har mangen god Time ligget paa sine Knæe over Vuggen, og rokket den, og sunget og grædt paa een Gang. Naar Barnet saa var tisset, smed hun sig i Klæderne tværs over Sengen, og bad saa almindelig til vor Herre, at han dog vilde løse op for dem begge To. Jørgen kom rigtignok saa tidt han kunde, og saae til hende, og gav hende Penge, og trøstede hende. Det kunde ikke hjælpe. Jørgen! — sagde hun tidt og mange Gange til ham — Jørgen! Du maae ikke komme her mere! hvorfor skal jeg sætte Splid imellem Dig og dine Forældre? Men Jørgen kom alligevel; han vilde ikke forlade hende paa nogen Maade. — Sommetider sagde hun til mig: Kirsten! sagde hun, Gud give jeg havde druknet med mine Forældre! Jeg er en Fremmed og en Udlænding i denne syndige Verden. Aa — var det ikke for den der ligger — Mere sagde hun ikke; men jeg vidste nok hvad hun meente. — I det samme Godlav lagde Stig sig herhenne til at døe, og han havde Skillinger, og Enken var baade ung og snøg; og hun friede til Jørgen. Han sagde Nej. Hvad det ikke havde været galt før, saa blev det nu. Forældrene klemte stærkt paa ham; men han vilde hverken for lidt eller meget. Det fik Marie at høre; og hun sagde til ham ikke een men mange Gange: Jørgen! tag Mahanster! det er bedst for os allesammen. — Nej — han vilde ikke. Saa siger hun endelig til ham: dersom Du ikke tager hende, saa gaaer jeg hen hvor jeg er kommen fra — hun meente Havet. Saa stak han i at græde, og løb væk som et galt Menneske. Da han var borte, fortrød hun det endda, og græd og vreed sine Hænder, saa jeg tænkte, Fingrene havde gaaet af Led. — Jørgen kom ikke igjen, og han blev borte i to Dage, og i Tre. Nu gik Ordet, at han vilde have Mahanster. Marie tav stille; men hun saae ud baade til det Ene og til det Andet. Og vor Mand og jeg vi holdt Øje med hende, for vi frygtede. Men saa kommer han en Aften springende over til os, og slaaer Døren paa viid Væg, og tager Marie om

Halsen, og river Barnet op af Vuggen, og kysser og tumler det — Meningen var: at nu havde han endelig faaet Lov til, at de maatte faae hinanden. Da skulde I have seet den sølle Marie! hun kunde ikke sige et eneste Ord. Ja ja! det var og den sidste Glæde, de havde i Verden; men den var stakket. — Det blev Midnat, inden han kunde komme afsted; han gik, og vi tænkte paa ingen Ting. — Om Morgenen kommer de fra Terkils, og spørger efter ham. Ja væk var han. — Vi ledte og vi ledte, langt om længe fandt Marie hans Hat — ret lige paa den Plet hernelen for os, hvor I før saae hende og de Andre. Kort at fortælle: neden under laae han selv, og var kvalt i Kveegsandet. Det havde nemlig blæst stærkt om Dagen, og Vandet var skyllet herind. Og der maae han nu være gaact fejl, og kommen ud i den bløde Kvagge; og saa er der ingen Redning: de blive ved at synke og synke, til de skride heelt ned under lukt Laag. — Marie gik strax fra Forstanden, og har aldrig faaet den siden, faaer den vel heller ikke mere. — See nu er den Historie ikke længer; og nu veed I, hvad det er hun gaaer her og graver efter; og hvorfor den gamle Terkil, naar det er godt Vejr, sidder her og solbader sig, og sukker og græder med de blinde Øjne han har. Ak ja! Gud trøste alle dem som sorrigfulde ere!“ Med disse Ord rejste hun sig, slængte Kurven paa Ryggen, og gav mig et: „Gudsfred og Farvel!“ Hun steeg atter ned til Havet, og sagde i Bortgangen ligesom ved sig selv: „Aanej! vi finde ingen Ro i denne Verden, inden vi faae Spade og Skovl paakors oven over os.“